

Strategické mapovanie informatizácie a digitalizácie

Claudia Mészárosová Kleinová, Aneta Farkašová, Jana Juriová

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SR

Odbor stratégie a analýz
marec 2023

OBSAH

1. INFORMATIZÁCIA AKO PRIORITA NKÚ SR
2. ZÁKLADNÉ UKAZOVATELE
3. MAPOVANIE RIZÍK A ČINNOSŤ NKÚ SR
4. ODPORÚČANIA NA KONTROLU

1. INFORMATIZÁCIA AKO PRIORITA NKÚ SR

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SR

Prioritné oblasti NKÚ SR na rok 2023

Udržateľné verejné financie a fiškálna politika

Zdravie

Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie

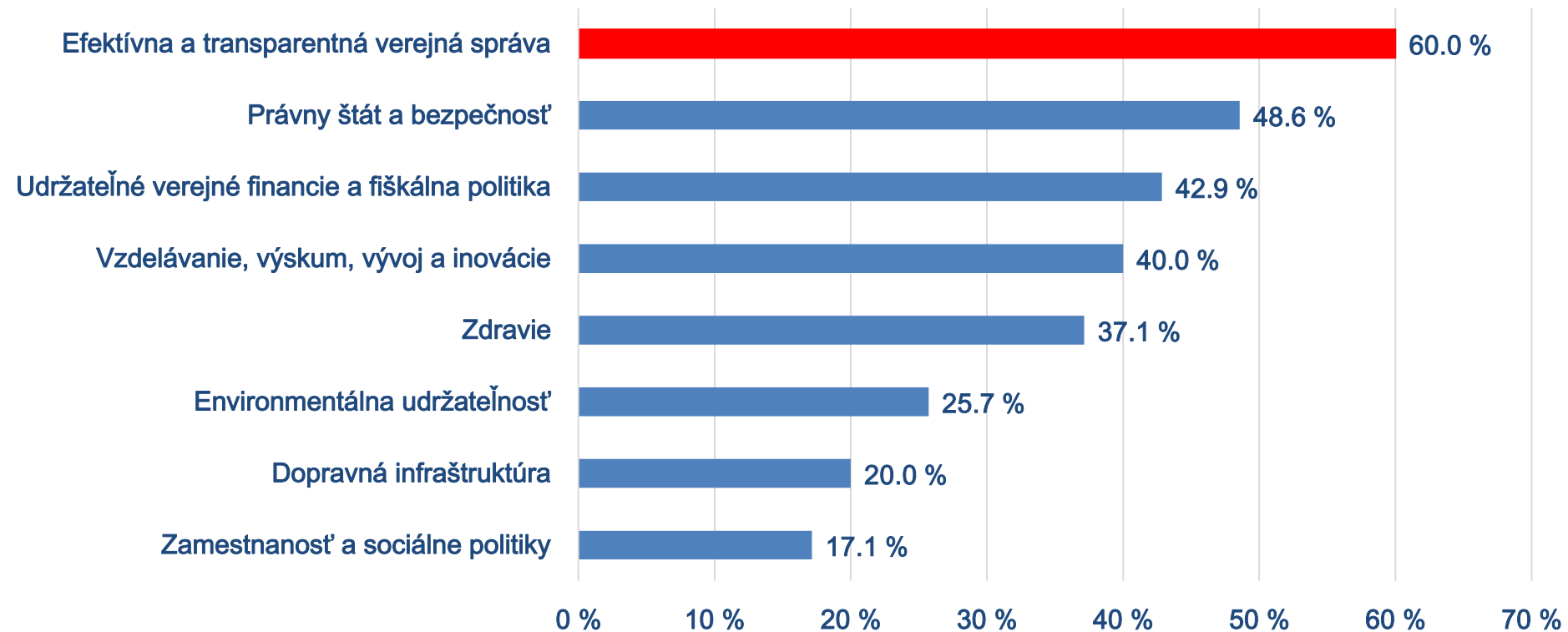

Informatizácia

Výsledky dotazníka u externých expertov v roku 2022

- **január 2022** – dotazník bol zaslaný **79** inštitúciám, oslovení boli aj memorandoví partneri NKÚ SR, analytické jednotky štátnych inštitúcií, neziskové organizácie a pod., návratnosť dotazníka: **44 %**
- najvyššiu podporu získala v dotazníkovom prieskume oblasť **Efektívna a transparentná verejná správa**, ktorú medzi priority zaradilo **60 % respondentov**

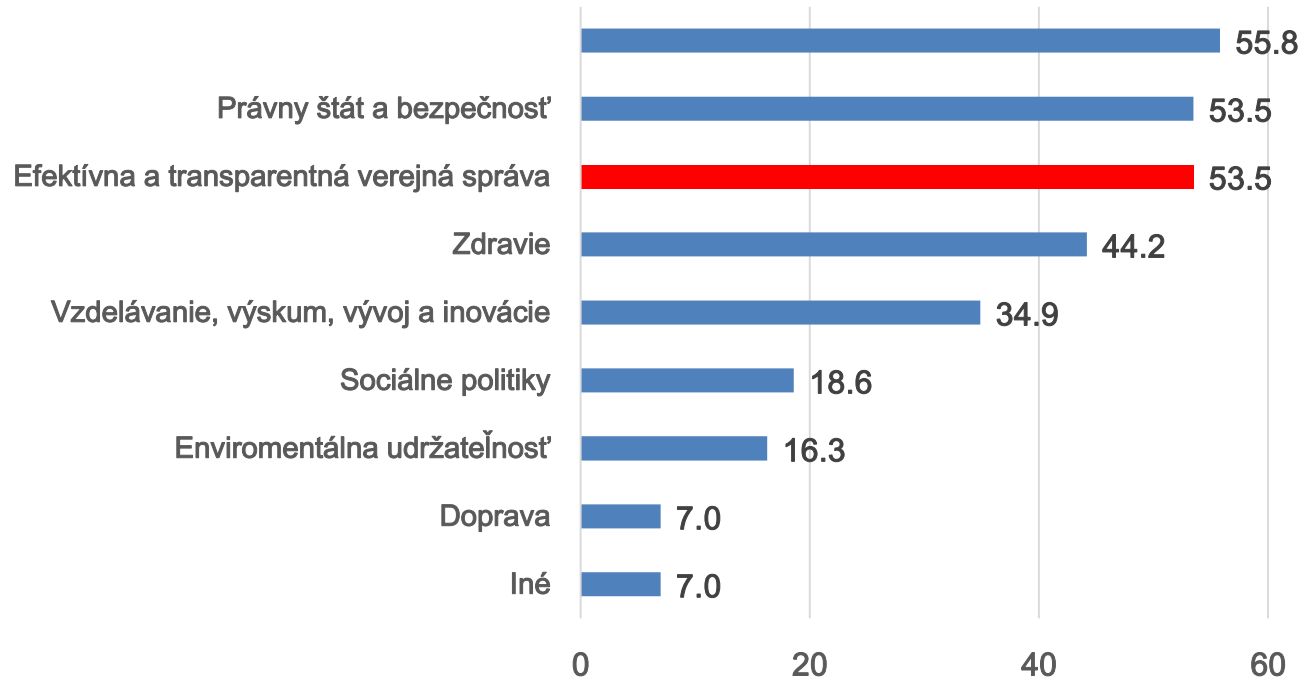

Výsledky dotazníka u externých partnerov v roku 2022

Výsledky dotazníka u externých expertov v roku 2023

Návrhy na významné prierezové riziká:

Najčastejšie (viac ako 10 respondentov) uvedenými prierezovými rizikami boli:

- problémy s čerpaním prostriedkov z fondov EÚ, vrátane POO
- problémy s verejným obstarávaním

Viac ako 5 respondentov spontánne uviedlo ako prierezové riziko:

- nedostatky v ľudskom kapitáli vo verejnej správe (napr.: slabá odbornosť, slabé manažérske kapacity, slabé mzdové ohodnotenie, fluktuácia)
- **nedostatočná efektivita IT riešení vo verejnej správe**

3 a viac respondentov uviedlo riziká patriace do týchto tém:

- neadekvátne stanovovanie cieľov verejných politík a projektov, nedostatočný prístup „hodnota za peniaze“
- nízka efektivita fungovania verejných inštitúcií všeobecne
- korupcia

Strategické mapovanie vybraných verejných politík

1. Zdravie
2. Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie
3. **Informatizácia**
4. Sociálne politiky
5. Doprava
6. Životné prostredie
7. Pôdohospodárstvo

Aj pre strednodobé zameranie
kontrolnej činnosti NKÚ SR na
2024 – 2026

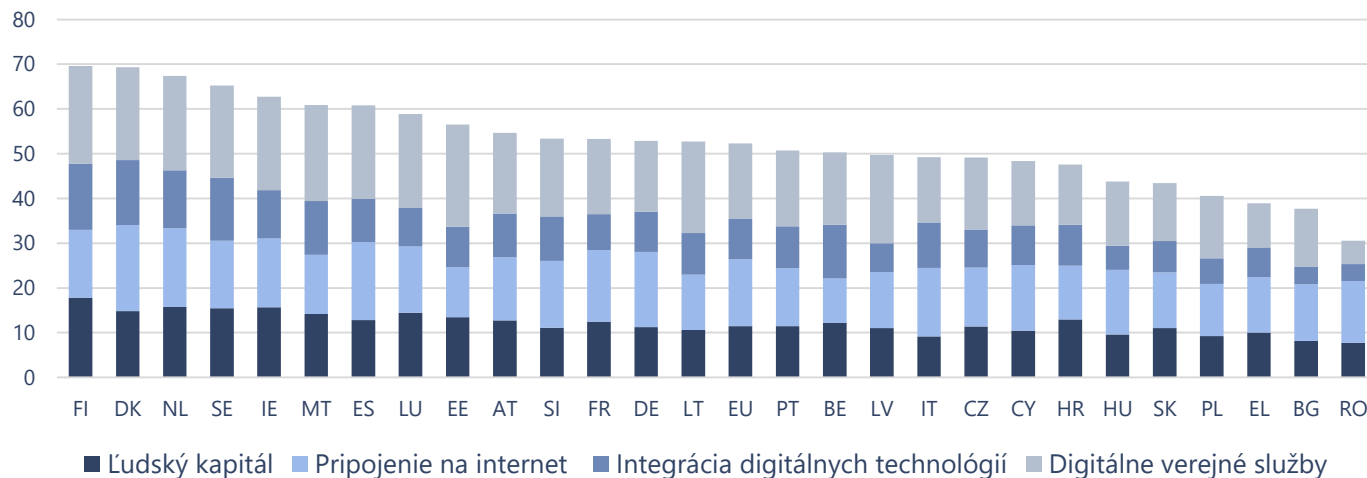
2. ZÁKLADNÉ UKAZOVATELE

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SR

Základné ukazovatele informatizácie a digitalizácie

DESI index 2022

DESI index 2022 SR:
23.miesto z 27

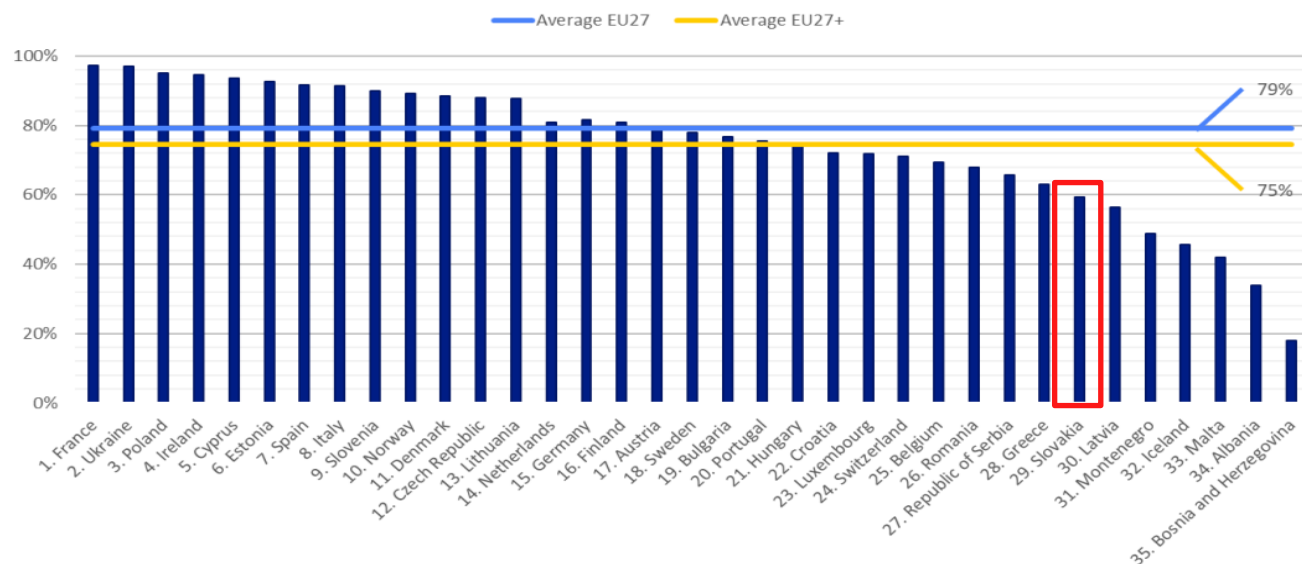
Ľudský kapitál: 19/27

Pripojiteľnosť: 21/27

Integrácia digitálnych technológií: 21/27

Digitálne verejné služby: 24/27 (najnižšie hodnotenie z krajín V4)

Open Data Maturity index 2022

Open Data Maturity Index 2022 SR:
29. miesto z 35

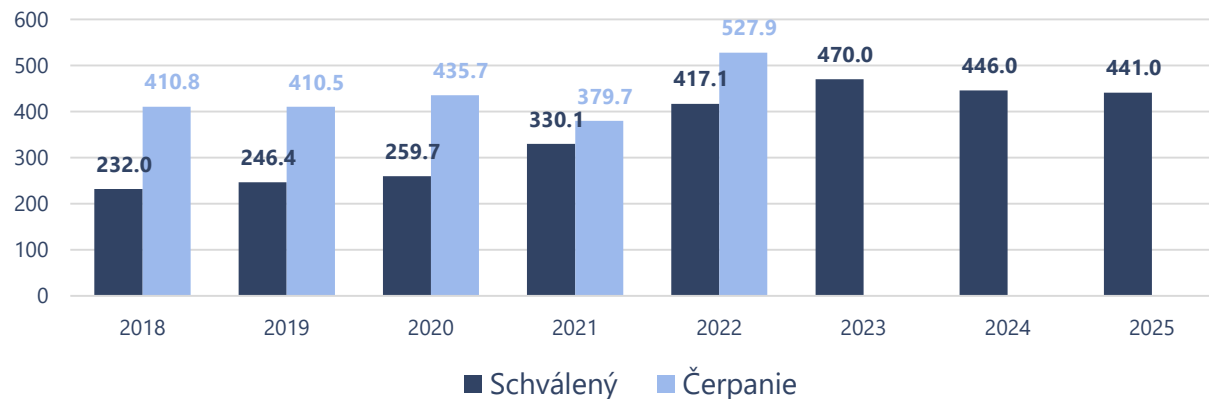
Slovensko je zaradené do skupiny krajín „začiatčníci“ – spolu s krajinami Grécko, Lotyšsko, Malta, Island, Albánsko, Bosna a Hercegovina a Čierna Hora

Informatizácia verejnej správy - financie

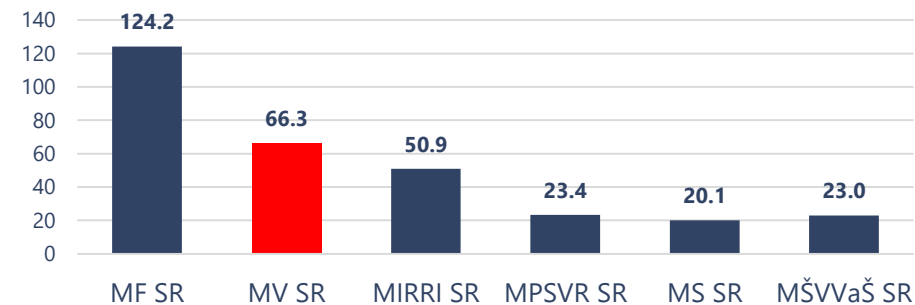

- Verejné zdroje: medzirezortný program OEK

Schválený rozpočet a čerpanie k 31.12. (v mil. eur)

Výdavky na IT podľa ministerstiev (2022 v mil. eur)

- EŠIF - OP Integrovaná infraštruktúra: Prioritná os 7 Informačná spoločnosť

Stav k 31. 1. 2023:

Alokácia na program:

656,9 mil. eur

čerpanie z alokácie:

159 mil. eur (24,21%)

zostávajúca alokácia:

497,9 mil. (299 mil. eur nevyčerpaných)

- Plán obnovy a odolnosti:

Komponent 17 – Digitálne Slovensko **615 mil. eur** + čiastkové aktivity v ostatných komponentoch

3. MAPOVANIE RIZÍK A ČINNOSŤ NKÚ SR

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SR

Východiská a zdroje mapovania rizík v oblasti informatizácie a digitalizácie

- ✓ ÚHP – Hodnotenie investičných projektov
- ✓ Štúdie uskutočniteľnosti
- ✓ Priebežná implementačná správa revízií výdavkov 2021
- ✓ Informatizácia 2.0 revízia výdavkov
- ✓ Audit IT projektov MIRRI 2020
- ✓ Dotazník pre zameranie kontrolnej činnosti NKÚ SR (január 2023)
- ✓ Platforma Slovensko.Digital
- ✓ Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030
- ✓ Národná koncepcia informatizácie verejnej správy SR
- ✓ Uznesenia Vlády SR
- ✓ DESI index 2022
- ✓ Open Data Maturity Index 2022

Základná mapa informatizácie a digitalizácie verejnej správy

Verejné politiky

Tvorba politiky, legislatíva

Európska únia		Slovenská republika	
Európska komisia	Európska rada	NR SR	
Európsky parlament	Rada EÚ	Vláda SR	
		MIRRI	

Koordinácia, riadenie, financovanie

MIRRI SR	
MF SR	

Implementácia

MIRRI
Ministerstvá a ostatné orgány štátnej správy a samosprávy

Ciele IT *

Lepšie služby	Digitálna a dátová transformácia	Efektívne informačné technológie	Kybernetická a informačná bezpečnosť
Zvyšovanie spokojnosti so službami	Digitálne technológie	Skrátenie času na realizáciu projektov	Posilnenie ľudských kapacít
Zvyšovanie podielu elektronickej komunikácie	Zdieľanie údajov	Zvyšovanie hodnoty nasadených systémov	Minimalizovanie bezpečnostných incidentov a škôd
Zavádzanie komplexných životných situácií	Postupy nezávislé na papierových dokumentoch	Optimalizovanie nákladov na prevádzku systémov	Zvyšovanie úrovne ekosystému kybernetickej a informačnej bezpečnosti
Zjednodušovanie služieb			

* Podľa NKIVS

Ľudské zdroje

IT kompetencie zamestnancov	IT špecialisti
Vzdelávací systém	Flexibilita a konkurencieschopnosť

Infraštruktúra

Pripojenie na internet Pokrytie sieťou	Hardware	Fyzické zabezpečenie infraštruktúry voči externému ohrozeniu
	Software	

Verejné obstarávanie

Financovanie EŠIF, Plán obnovy a odolnosti, štátny rozpočet, iné...

Externé globálne hrozby (napr ohrozenie vojnovým konfliktom)

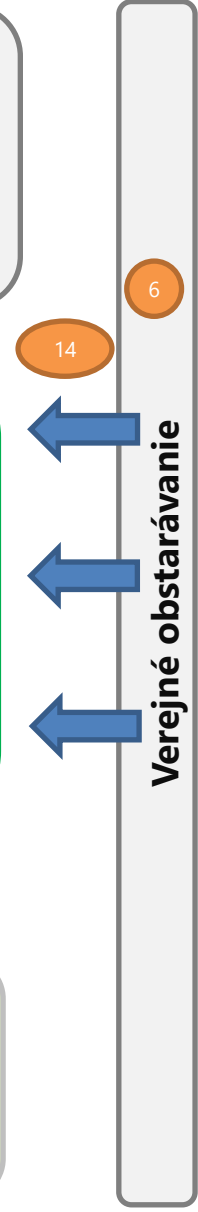
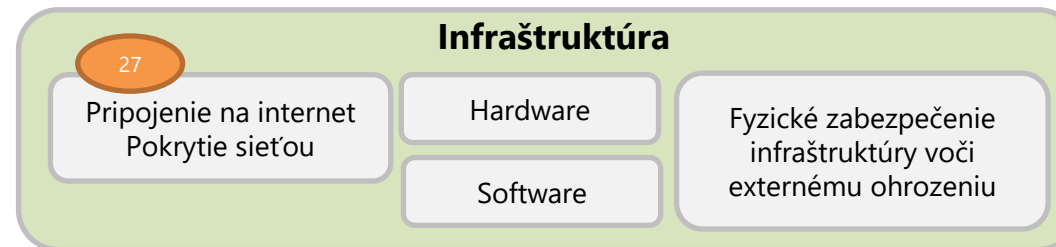
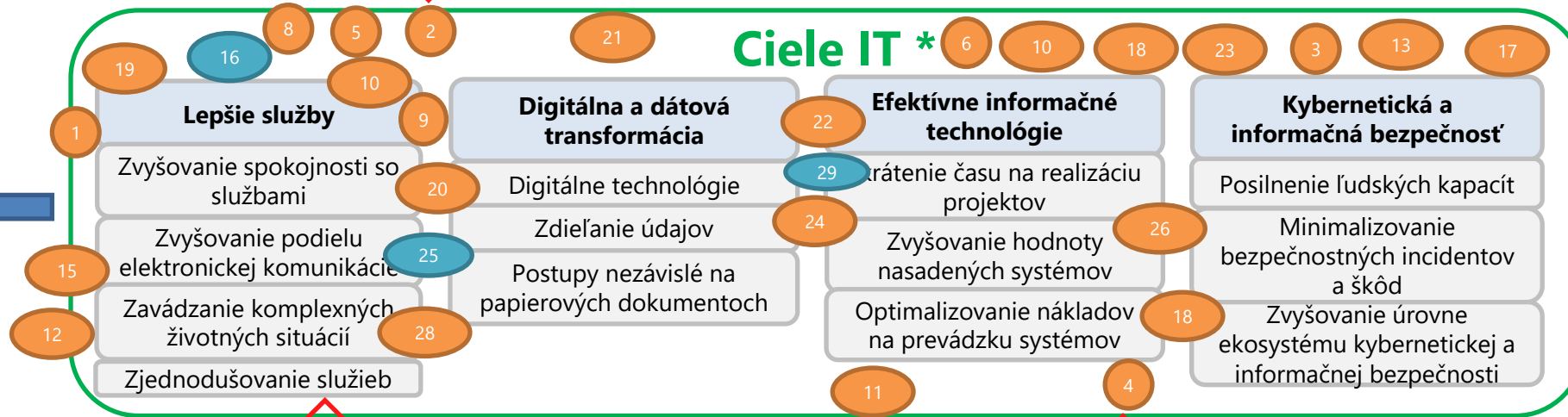
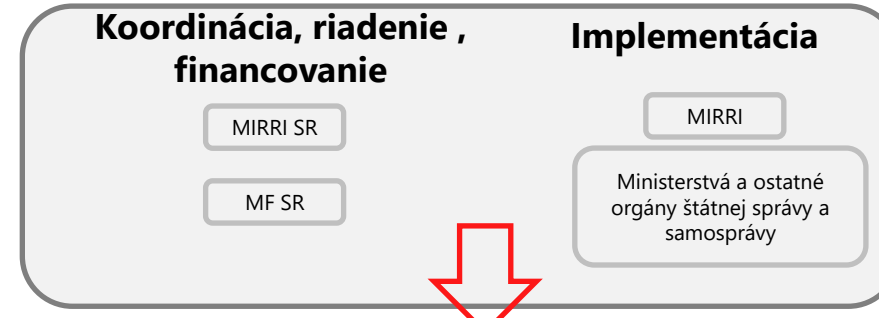
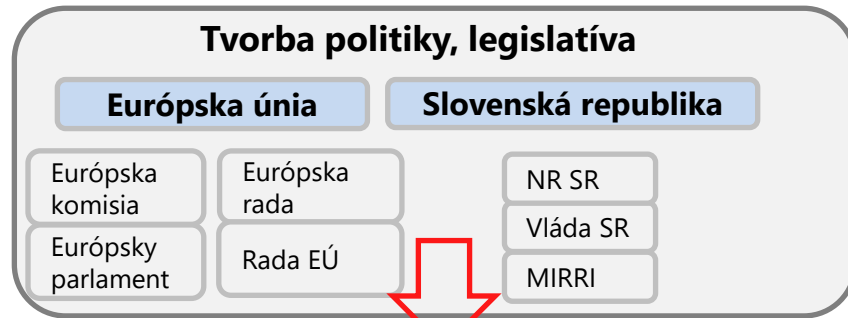
Kontrolná a analytická činnosť NKÚ SR v informatizácii 2015 – 2023: 26 kontrol, 3 analýzy

Číslo	Rok	Názov	Kontrolovaný subjekt
1	2015	Informačné systémy pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti	MZ SR + NCZI
2	2015	Stav a vývoj realizácie zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov prostredníctvom programu UNITAS k 30.06.2015 a kontrola opatrení na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcou kontrolou	MF SR + FR SR
3	2016	Ochrana osobných údajov v informačných systémoch vybraných miest	5 miest
4	2016-2017	Hospodárenie a ochrana aktív ÚPVS a kontrola splnenia prijatých opatrení na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou v roku 2014	NASES
5	2017	e-Government a informačné systémy obcí a miest	DEUS + obce
6	2017	Elektronické trhovisko vo verejnej správe	obce
7	2017/2018	Kontrola nastavenia „Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy SR“ a uplatňovanie jej princípov efektívnosti a hospodárnosti	ÚPVII SR
8	2018	Kontrola funkčnosti a využívania elektronického zdravotníctva	MZ SR + NCZI
9	2018	Informačný systém dátového centra obcí	DEUS
10	2019 -2020	Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry	PMÚ SR + 5 kultúrnych inštitúcií
11	2019	Investície do Národného projektu „Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva“	MŠVVaŠ SR + školy
12	2019	Plnenie opatrení prijatých na odstránenie zistených nedostatkov z kontrol vykonaných NKÚ SR	samospráva
13	2019	Systém ochrany a bezpečnosti údajov vo verejnom sektore	subjekty verejnej správy prierezovo
14	2020	Informačný systém krízového riadenia	MH SR
15	2020	Opatrenia na zníženie administratívnej záťaže občanov pri výkone úradnej agendy samosprávy	ÚPVII SR + samospráva
16	2020	Komentár: Slabá elektronická komunikácia a meškajúci obchodný register	MS SR
17	2021	Národný systém riadenia incidentov kybernetickej bezpečnosti vo verejnej správe	NASES + NBÚ + MIRRI SR
18	2021	Vybraný spoločný modul v rámci Ústredného portálu verejnej správy	NASES
19	2022	Využívanie systému eZdravie (eHealth)	MZ SR + NCZI + vybrané nemocnice
20	2022	Národné zdravotné registre NCZI	NCZI
21	2022	Smart City – podpora inovatívnych riešení v slovenských mestách	MDV SR + MH SR + MIRRI SR
22	2022	Portály a systémy v Centre vedecko-technických informácií Slovenskej republiky	CVTI SR
23	2022	Využívanie Elektronického systému monitoringu obvinených a odsúdených osôb	MS SR
24	2022	Register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci	ŠU SR
25	2022	Analýza Stavebné konania	MV SR, MDV SR
26	2023	Smart grids – energetický projekt ACON	MH SR + ZSE
27	2023	Infraštruktúra pre pripájanie škôl do internetu	MŠVVaŠ SR + ÚV SR
28	2023	Rozhodnutia obcí a miest v elektronickej podobe	25 obcí a miest
29	2023	Analýza Open data	MIRRI SR

Kontrolná a analytická činnosť NKÚ SR v informatizácii a digitalizácii 2015 – 2023

Verejné politiky

Financovanie EŠIF, Plán obnovy a odolnosti, štátny rozpočet, iné...

Externé globálne hrozby (napr ohrozenie vojnovým konfliktom)

Riziká identifikované v oblasti informatizácie a digitalizácie

Všeobecné riziká

1. Riziko **nevyčerpania finančných prostriedkov EŠIF**
- Riziko **nedostatku zdrojov zo ŠR** na zabezpečenie IKT a kybernetickej bezpečnosti
2. Riziko súvisiace s **verejným obstarávaním** (dĺžka trvania, transparentnosť, špecifikácia požiadaviek)
3. Riziko **nedostatočných ľudských zdrojov v IT** vo verejnej správe:
- Riziko nedodržovania kompetencií (**uplatňovanie gestorskej pozície MIRRI voči ostatným orgánom** - kontrola IT výdavkov zo strany MIRRI SR už pri zostavovaní rozpočtu (zavedenie rámca na kontrolu IT výdavkov)
4. Riziko **vendor lock-in** (uskutočnené aj nové projekty)
- Riziko **kybernetickej a informačnej bezpečnosti IT** systémov verejnej správy
5. Riziká súvisiace s **infraštruktúrou** (nedostupnosť komponentov)
6. Riziko chýbajúcej, neaktuálnej **legislatívy**
7. Riziko nekvality / chýbajúcich **údajov**

Externé globálne hrozby

1. Riziko **ohrozenia kritickej infraštruktúry** (fyzické útoky, kybernetické útoky, chýbajúci personál...)
2. Riziko **nedostatku HW** komponentov
3. Riziko **rastúcich cien HW/SW** komponentov

Riziká v oblasti infraštruktúry

1. **Ohrozenie infraštruktúry – fyzické, kybernetické hrozby**
2. Zastaralé HW alebo SW vybavenie (NASSES, samospráva)
3. **Duplicita cloudových služieb** – MIRRI, MV SR, MF SR

Legislatívne riziká

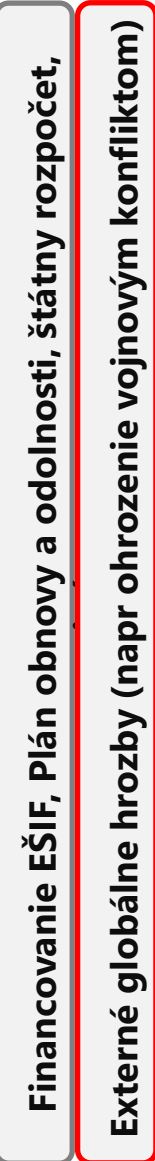
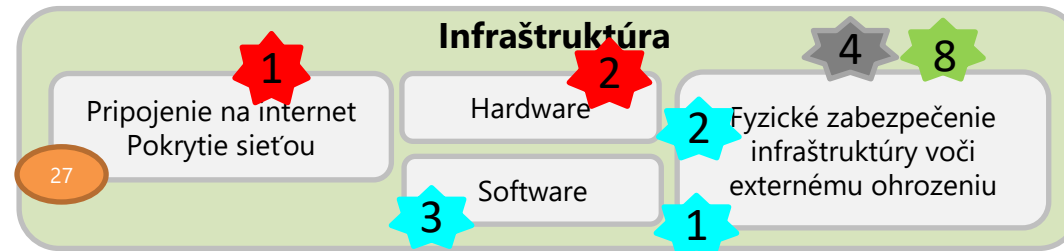
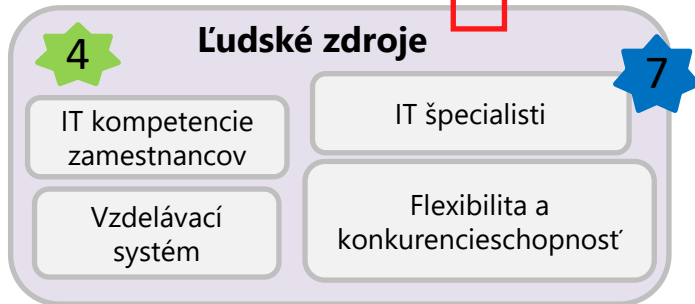
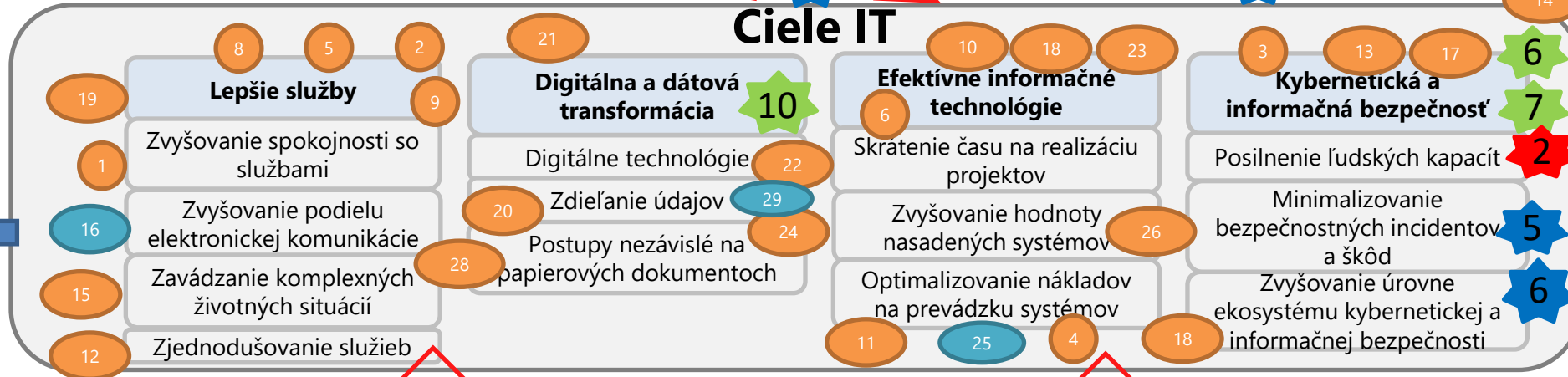
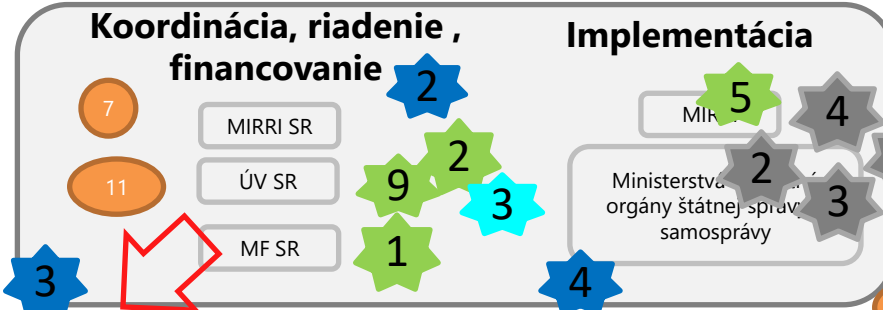
1. **Chýbajúci zákon o údajoch** (schválenie tohto kľúčového zákona sa už viackrát presúvalo)
- Rušenie uznesení vlády SR týkajúce sa informatizácie bez toho aby sa plnili
2. **Nesplnenie mílnikov podmieňujúcich vyplatenie platby** z Plánu obnovy a rozvoja
3. Implementované IKT riešenie nezodpovedá legislatívnemu stavu

Špecifické riziká týkajúce sa IT projektov

1. Riziko **nesystémových riešení** v oblastiach verejnej správy
2. Riziko **nepreukázania očakávaných prínosov** projektu
3. Riziko **neefektívneho vynakladania finančných prostriedkov**
4. Riziko **neplnenia cieľov a merateľných ukazovateľov**
5. Riziko **nedostatočného IT zabezpečenia** (únik dát)
6. Riziko **vendor lock-in**
7. Riziko **nepostačujúcich odborných kapacít** na realizáciu projektov

Identifikácia rizikových oblastí informatizácie a digitalizácie

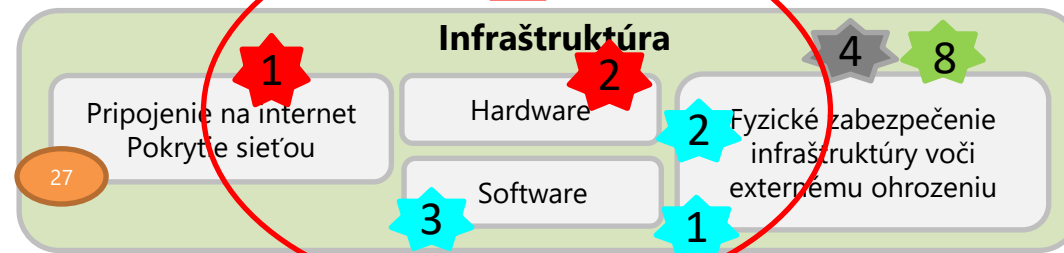
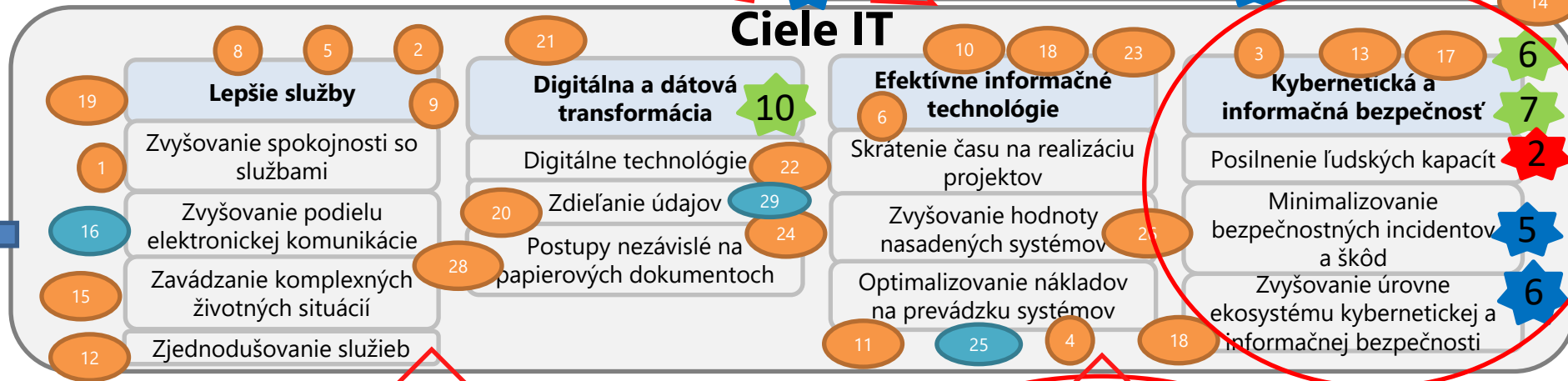
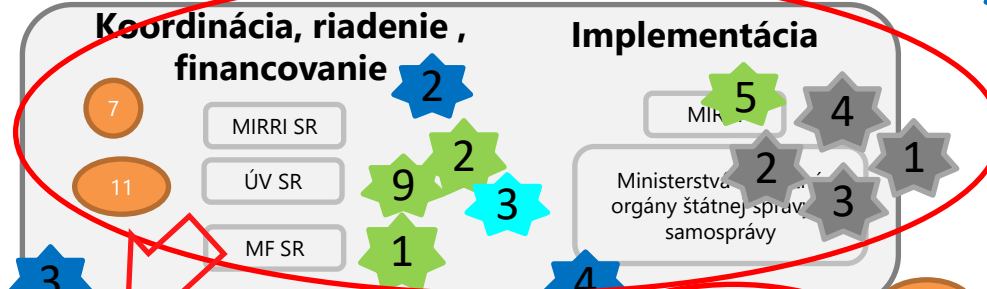
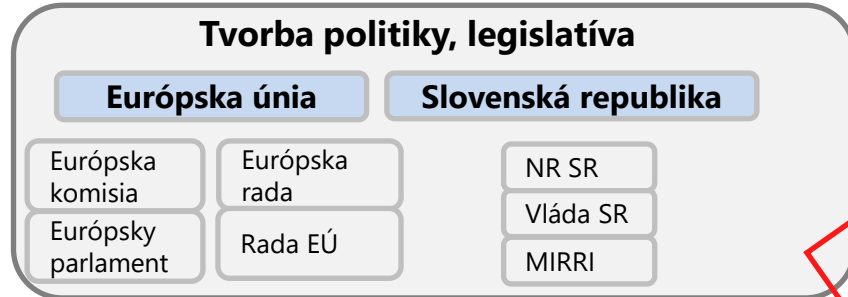
Verejné politiky

VŠEOBECNÉ RIZIKÁ EXTERNÉ GLOBÁLNE HROZBY INFRAŠTRUKTÚRNE RIZIKÁ LEGISLATÍVNE RIZIKÁ RIZIKÁ SÚVISIACE S IT PROJEKTAMI

Identifikácia rizikových oblastí informatizácie a digitalizácie

Verejné politiky

Financovanie EŠIF, Plán obnovy a odolnosti, štátny rozpočet,
Externé globálne hrozby (napr ohrozenie vojnovým konfliktom)

VŠEOBECNÉ RIZIKÁ EXTERNÉ GLOBÁLNE HROZBY INFRAŠTRUKTÚRNE RIZIKÁ LEGISLATÍVNE RIZIKÁ RIZIKÁ SÚVISIACE S IT PROJEKTAMI

4. ODPORÚČANIA NA KONTROLU

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SR

Identifikované rizikové oblasti informatizácie a digitalizácie odporúčané na kontrolnú a analytickú činnosť

1. Koordinácia, riadenie

2. Kybernetická bezpečnosť

3. Infraštruktúra

Najvýznamnejšie riziká identifikované v oblasti informatizácie odporúčané pre kontrolnú činnosť NKÚ SR 1/2

	Podoblasť/Biele miesto	Formulácia rizika	Zdroje potvrdenia rizika		
			mapovanie	externí experti	SK NKÚ
1.	Koordinácia, riadenie	Nedostatočný výkon právomoci MIRRI SR v oblasti koordinácie, riadenia informatizácie a IT projektov v orgánoch verejnej správy	áno	nie	nie
2.	Koordinácia, riadenie - dáta	Riziko nesprávnosti a neúplnosti dát v informačných systémoch štátu	áno	áno	nie
3.	Koordinácia, riadenie - dáta	Nezverejňovanie povinných informácií	áno	nie	áno
4.	Koordinácia, riadenie	Riziko nenaplnenia predpokladaných prínosov projektu a nesystematického riešenia v projekte - Vládny cloud MV SR Riziko neefektívnosti - budovanie 3 vládnych cloudov - MV SR, MIRRI a MF SR - duplicitné až triplicitné riešenia	áno	nie	áno
5.	Koordinácia, riadenie	Neefektívnosť zabezpečenia IT riešení vo verejnej správe cez "in-house" riešenia v rámci spoločností ÚOŠS: Slovensko IT, a.s.,	áno	nie	nie
6.	Kybernetická a informačná bezpečnosť	Riziko "vendor lock-in" - a maximálna závislosť od dodávateľa - nezabezpečenie postačujúcich autorských a majetkových práv k dielu na jeho využívanie, šírenie a úpravu; vlastníctvo projektovej, technickej a produktovej dokumentácie	áno	áno	áno
7.	Kybernetická a informačná bezpečnosť	Open source vo verejnej správe - nevyužívanie potenciálu open source softvéru vo verejnej správe, neplnenie cieľov VS v oblasti informatizácie	nie	áno	áno

Najvýznamnejšie riziká identifikované v oblasti informatizácie odporúčané pre kontrolnú činnosť NKÚ SR 2/2

	Podoblasť/Biele miesto	Formulácia rizika	Zdroje potvrdenia rizika		
			mapovanie	externí partneri	SK NKÚ
8.	Infraštruktúra	Riziko nepripojenie škôl na internet - ohrozenie vzdelávania a fungovania škôl Edunet - odporúčame sa pri kontrole zamerať nie len na malú vzorku škôl, ale najmä na plánované investície z POO ohľadom zapájania škôl a tiež analýzu dôvodov využívania iných pripojení (niektoré školy využívajú iný prístup a zapojenie)	áno	áno	áno
9.	Infraštruktúra	(ne)Efektívnosť využívania IKT po prekročení (morálnej) životnosti vo verejnej správe - likvidácia (morálne) zastaraných, ale stále využiteľných zariadení IKT vo verejnej správe Riziko neefektívneho využívania hardwaru (výpočtovej techniky) subjektami verejnej správy s dopadom na hospodárnosť subjektov verejnej správy	áno	áno	áno
10.	Infraštruktúra	Riziko neefektívnej obnovy HW vybavenia obcí zapojených do IS DCOM - DEUS	áno	áno	áno
11.	Infraštruktúra	Nezabezpečenie IT infraštruktúry voči fyzickej hrozbe Budovanie a prevádzka fyzických káblových sietí - nie sú centrálné zmapované jednotlivé siete a náklady na ich rozvoj a údržbu	áno	áno	áno
12.	IT projekty	IT projekt Pamiatkového úradu PAMIS	áno	nie	áno
13.	IT projekty	Nehospodárne vynakladanie verejných prostriedkov na IT systém Národný systém dopravných informácií	áno	nie	áno

ĎAKUJEME
ZA POZORNOSŤ

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SR

